

SVOBODNA SLOVENIJA

Año (Leto) XIII. (8)
No. (Štev.) 13

“ESLOVENIA LIBRE”

BUENOS AIRES,
31. MARCA (MARZO) 1955

VELIK USPEH

Francoski senat je z veliko večino ratificiral pariške dogovore in tudi dogovor o tem, kakšna naj bo usoda Posarja, Glasovanje je dalo večjo večino za ratifikacijo, kot pa so celo optimisti pričakovali. Tudi se je debata zaključila v zelo kratkem času. Borba za organizacijo evropske obrambe je trajala zelo dolgo; začela se je v l. 1950, brž potem, ko je bilo končano delo za ustanovitev NATO. Komunistični puč l. 1948 v Pragi je v Evropi sprožil pospešno organiziranje fronte tistih, ki so se pred sličnimi ponovnimi komunističnimi državnimi prevrati hoteli zavarovati. Komunistem je bilo treba v Evropi najprej ustaviti na tisti meji, do koder je prišel. Toda v Evropi takih sil ni bilo. Francija je že bila zapletena v vojsko v Indokini, Italija vojaško ni mnogo pomenila, zahodna Nemčija pa je bila brez orožja. Zato se je morala najprej ustanoviti velika koalicija držav severnega Atlantika, da je bila zavarovana svoboda še svobodnega dela v Evropi, toda praznino, ki je še bila v Evropi, je bilo treba zabasati s posebno pogodbo. Rodile so se priprave za vpostavitve EOS — Evropske obrambne skupnosti, ki bi imela skupno orožje, ta pa bi bila pod posebnim skupnim mednarodnim evropskim poveljstvom. Načrti za tako evropsko obrambno skupnost so bili izdelani, samo Francija jih je zavrnila in s tem onemogočila njih izvedbo. Nastopila je nova doba pogajanj — izdelani so bili pariški dogovori, ki so bili sedaj srečno ratificirani.

Toda to v primeri s tem, kar je hotel zgraditi EOS, ni poseben napredek. S pariškimi dogovori se je sicer ustanovila skupna evropska obrambna fronta proti nevarnosti komunistične invazije z vzhoda ali pa proti temu, da bi se mogli komunisti nenadoma kje spet polastiti državne oblasti. Toda vse članice tega dogovora ohranjajo popolno suverenost nad svojo vojsko, pri opremi te skupne vojske bo skupna komisija samo odločala, kakšno in kolikšno orožje naj ima vsak tisti del narodne vojske, ki bo sodeloval v evropski oboženi sili. Skupne evropske vojske tedaj še ni, dasi so mnogi hoteli, da bi bila prava zaroček tiste evropske skupnosti, ki bi šla v nadnarodnost in postavila trdne temelje politični skupnosti vseh svobodnih evropskih držav, ki bi se tako povezale v evropsko unijo. Tega sedaj še ni, pač pa se je v teh pariških dogovorih angleška vlada obvezala, da bodo angleške obožene sile ostale na evropskem kontinentu še do konca tega stoletja. Prisotnost te obožene sile postaja tako verjetno najmočnejši zaroček tistega bodočega dela, iz katerega se bo oblikovala prava evropska unija — Zedinjene države Evrope, kar mora postati končni cilj vseh tistih, ki resno mislijo na trajno konsolidacijo razmer v Evropi.

Zedinjene Evrope pa ne bo, dokler bo polovica Evrope pod komunističnim terorjem. Še vedno ostaja Evropa razdeljena na dvoje, še vedno jo deli črta Stettin — Trst. S pariškimi dogovori se skuša organizirati obrambna fronta tistih, ki v Evropi komunistom ne smejo več pasti v pest. Vendar pa mora ta svobodni del Evrope postati izhodišče za borbo, ki naj povrne svobodo ostalim narodom, ki so še za železno zaveso.

To je trenutno še zelo drzna misel, zlasti še zaradi tega, ker zahodni demokratski svet misel na kako križarsko osvobodilno vojskovanje proti vzhodnemu bloku odklanja. Tudi je težko sklepati, da bi bil ta vojni pohod tak, da bi prinesel svobodo temu delu sveta — verjetno bi se zaključil s popolnim razdeljenjem vsega sveta. Pariški dogovori so verjetno samo etapa, ki naj vodi k pravilni organizaciji nove Evrope, ki bo pa popolnoma izvedena šele, ko bo v njej združena vsa Evropa in ne samo njena zahodna polovica.

Toda pota s tega križišča vodijo v različne smeri. Francija in Nemčija bosta v oblikovanju take bodoče Evrope igrali veliko vlogo, a verjetno zelo različno. Toda nobena od njiju ne bo mogla zatajiti, da je velika evropska veselila in da mora vsaka svojo nalogo v Evropi opraviti. Za Nemčijo se bo pot olajšala tedaj, ko bo spet vsa združena in ne bo več razdeljena na vzhodno in za-

NACIONALNI KONGRES

za proizvodnjo in socialno blaginjo je zasedal vse dni v prostorih poslanske zbornice. V glavnem so delale razne komisije, v katerih so imeli posamezni predstavniki raznih gospodarskih ustanov ter delegati posameznih sindikatov govore o vseh vprašanjih, ki se nanašajo na izboljšanje in racionalizacijo proizvodnje ter na izboljšanje splošne življenjske ravni delovnega ljudstva. V ta namen je bilo sklenjeno, da se bo ustanovila posebna komisija, ki bo stalno širila in propagirala vse sklepe tega kongresa — zlasti vsa določila, ki se bodo nanašala na orientirano proizvodnjo z namenom, da bi se dosegli čim večji uspehi.

Udeležence kongresa za proizvodnjo in socialno blaginjo je obiskal predsednik republike General Peron ter se je živo zanimal za njihovo delo ter za potek kongresa.

Kje bo konferenca štirih?

Ko so v Moskvi objavljali komentarje o pripravah za ratifikacijo pariških dogovorov in sploh vseh dogovorov o evropski obrambi, so vedno svarili, da bo to zelo hud udarec za svetovni mir, ker bo morala Sovjetska zveza na ustanovitve fronte, ki ima za namen napad na Sovjetsko zvezo samo, prav posebej odgovoriti. Včasih so celo mislili, da bodo sovjeti odgovorili s posebne vrste vojaškimi ukrepi. Te dni so v Parizu s končnim glasovanjem v senatu izglasovali končno in popolno ratifikacijo pariških dogovorov. Toda v Moskvi se sedaj še ni nič posebnega zgodilo. Obratno — zgodilo se je to, da so objavili, da je predsednik sovjetske vlade maršal Bulganin pripravljen na konferenco štirih velikih. Ko so v Parizu in drugod navajali, da konference štirih pred končno ratifikacijo ne more biti, so v Moskvi hitro dali vedeti, da je tak pogoj za konferenco za sovjetce žaljiv. Še predno je bilo glasovanje v senatu mimo, pa so v Moskvi sami objavili, da bi bil Bulganin pripravljen, da odide na tako konferenco. Še več — v Moskvo bo moral sredi aprila sam avstrijski kancler Raab, da mu tam sovjeti povedo, kako so postali “drugični”, ker mislijo sedaj vendarle pristati na to, da bi se pogajanja za avstrijsko državno pogodbo uspešno zaključila.

TRENJA V MOSKVI

Churchill je sicer v spodnji zbornici v Londonu izjavil, da sovjeti vsaj še tri do štiri leta ne morejo misliti na premoč v atomskem oboroževanju in da se bodo morali zato odločiti za pogajanja, vendar navajajo, da to še ni edini povod za sovjetsko popuščanje. V Moskvi se še vedno v Krenlju razvija borba za oblast in potek te borbe bi bil tisti, ki bi narekoval tak razvoj sovjetske diplomacije.

V pariškem “Expressu” piše Ernst Deutscher, da borba za vodstvo v Rusiji še ni zaključena. V osprednje rine vedno bolj Kruščev, ki pa se je moral pri tem nasloniti na vojsko. Iz dosedanjega poteka te borbe se vidi samo to, da je Malenkov popolnoma podlegel. Toda Malenkov je borbo izgubil že dne 8. marca 1953, ko je komaj štiri dni po Stalinovi smrti moral na seji prezidija kom. partije prepustiti mesto generalnega tajnika partije Kruščevu. Kruščev pa bi naj bil med tistimi redkimi, ki vedo, kako je Stalin umrl.

Po aretaciji židovskih zdravnikov v Moskvi in po procesih proti židom v Pragi in Budimpešti, bi naj bil Stalin pripravil novo čiščenje v Moskvi in glavni žrtvi tega čiščenja bi bila Malenkov in Beria. Zato bi se bila oboje vezala v zaroto, ki je Stalina odnesla v smrt. Toda v poznejši borbi sta morala Beria in Malenkov pripustiti, da se je v vodstvo vključil tudi Kruščev, ki je poznal vse ozadje. Ta se je najprej povezal z Malenkovim, da je odpravil Berio, sedaj pa se je povezal z vojsko, da

dobno polovico. Taka velika nova Nemčija (in pot od njene obnove sedaj ne more biti več daleč) pa že vzbujajo pomisleke v Parizu. V Srednji in Vzhodni Evropi ima Francija tradicije, ki jih ne more zatajiti. Prvi, ki so to opazili, so bili oni v Beogradu, ki so prav te dni že poslali v Pariz novega ambasadorja — Aleša Beblerja, ki dovolj dobro pozna razmere v Parizu. Že pred več kot pol leta smo v našem listu napisali, da se za pomlad napoveduje obisk Tita v Parizu. Začenja se borba za to, kakšen bo obraz tiste Evrope, ki hoče ostati svobodna in ki neče utoniti v komunizmu, ne v moskovskem, pa tudi ne v onem Titove vrste.

je spodenel Malenkov, čigar usoda pa ne bo drugačna od tiste, ki je zadel Berio.

JUBILEJNO ZASEDANJE V JUNIJU

Pariški dogovori in njih ratifikacija niso bili edina prilika, ko bi sovjeti mogli pokazati vse svoje zobe. Kriza okoli Formoze se neverjetno počasi razvija. Dasi ohranja še mnogo eksplozivnih možnosti v sebi, se tam razvija položaj tako, da se ni bati prehudih posledic. Prevladuje pa pri tem prepričanje, da bi bili oni v Pekingu še bolj bojeviti, ako bi imeli popolno zaslonbo v Moskvi. Tisti pa, ki je stališče kit. kom. vlade pripravil, je bil ravno Kruščev, ki je bil pred nekaj meseci dalj časa na Kitajskem.

Ker se tako izrablja čas v tej smeri, da se poravnava toliko zadev v zakulisju, se prepušča vsa aktivnost tistim, ki jim je s tem dana prilika, da se na ta ali oni način “afirmirajo.” Tako je bila glavna figura na zasedanju konference imperija v Londonu osebnost predsednika indijske vlade Nehruja, tako se napoveduje potovanje Tita v Pariz. Največjo pozornost pa je izzvalo potovanje Krišne Menona v Ameriko. Ta “desna roka” Nehrujeva je že igrala veliko vlogo v času, ko so lanske poletje reševali Indokino na konferenci v Ženevi. Te dni je bil pri državnem tajniku Dullesu in listi so brž objavili domnevo, da je bil pri njem zato, da bi sodeloval pri pripravah za konferenco štirih, ki bi naj bila prav kmalu.

Letos v juniju bo poteklo deset let od ustanovnega zasedanja v San Franciscu, na katerem so izdelali pravilnik o Organizaciji združenih narodov. Taka obletnica ne more kar tako mimo — zato bi bil ta datum kot nalašč, da se tam snidejo vsi tisti štirje, ki so tej organizaciji dali njene trdne temelje. Tako bi moglo priti do te konference v juniju 1955, datum, ki je že blizu.

GROMYKO V STOCKHOLMU

Prejšnji teden pa je nenadoma prišel na obisk v Stockholm sovjetski diplomat Gromiko. Sicer je bilo rečeno, da je prišel samo zato, da bi se na poti iz Londona v Moskvo za nekaj dni odpočil v švedski prestolnici, vendar je dogodek tak, da ga komentirajo na zelo različne načine. Tistim, ki ne verujejo, da bi sovjeti hoteli kaj prida sodelovati pri splošnem pomirjenju sveta, je ta obisk le napoved pritiska Sovjetske zveze na švedsko. Sovjeti mislijo na ratifikacijo pariških dogovorov odgovoriti z ustanovitvijo svojega bloka v Evropi. Črta Stettin — Trst se ni mnogo spremenila, v njihov obrambni blok spadata iz strateških razlogov še Finska in Švedska. Finska bo morala kmalu podleči, saj je trgovina Finske za 90% odvisna od sovjetov, švedsko pa je treba preplašiti tako, da se bo morala kmalu znajti v bloku, ki ga sedaj oblikujejo sovjetski maršali. Švedi so že pred tedni morali o tem kaj slutiti, ker so hitro poslali posebne vojaške komisije v London in Washington. Toda še predno so se te komisije vrnile, je prišel v Stockholm sam Gromiko, moskovska “Pravda” pa je prav tiste dni silovito napadla švedski generalni štab.

Drugi pa spet navajajo, da je prišel Gromiko v Stockholm le zato, da organizira vse, kar bi bilo potrebno, da bi bila tam konferenca štirih velesil. Ako pa to ne bi bil zadosten razlog za njegovo bivanje v švedski prestolnici, tedaj bi pa naj veljalo, da je šel Gromiko tja, da prepriča, da bi švedski zastopniki odšli iz komisije za premirje na Koreji. Tam so mislili švedski zastopniki oditi, ker kit. komunisti prepogosto kršijo določbe premirja, nadzorna komisija pa, ki jo vodijo Švedi, ne more ničesar ukre-

El viernes comienzan las clases del año actual

El viernes próximo, 1º de Abril se abrirán de nuevo las puertas de las escuelas argentinas y así comenzará el periodo lectivo de 1955. El dictado de las clases se iniciará en todos los jardines de infantes, escuelas de primeras letras, establecimientos de enseñanza media, técnica, superior y artística, en las distintas facultades universitarias de todo el país.

Como ya es tradicional a las 7.45 por radiotelefonía el presidente de la Nación, general JUAN PERON, desde su

despacho de la Casa de Gobierno se dirigirá a los educandos, al magisterio y profesorado y a los padres de los alumnos, dictando así la primera clase del año.

En el mismo día tendrá efecto un acto simbólico en la Ciudad de Avellaneda la inauguración de las 205 escuelas provinciales construidas recientemente en diversos distritos de la Provincia de Buenos Aires, de acuerdo con las disposiciones del Segundo Plan Quinquenal.

V petek začetek novega šolskega leta

Prihodnji petek se bo v Argentini znova začelo šolsko leto. Šolski pouk se bo začel tega dne v vseh otroških vrtcih, na vseh ljudskih in srednjih šolah, vseh tehničnih zavodih in umetniških akademijah, kakor tudi na vseh fakultetah argentinskih univerz.

Kot prejšnja leta, bo novo šolsko leto začel predsednik republike GENERAL JUAN PERON z nagovorom na vso šolsko mladino širom Argentine, na vse učitelje, vzgojitelje in profesorje ter starše šolske mladine. Njegov govor bo

do prenašale vse argentinske radijske oddaje postaje in ga bo poslušala šolska mladina s svojimi učitelji in profesorji po šolskih zavodih.

Istega dne zjutraj bo tudi slavnost v mestu Avellaneda v provinci Buenos Aires, kjer bodo odprli novo šolo. S tem bodo simbolično odprli še 205 drugih šol, ki jih je zgradila v raznih okrajih buenosaireske province vlada te province v smislu določil II. petletnega gospodarskega načrta.

IZ TEDNA V TEDEN

USA: Eisenhower je izjavil, da bi šel kamor koli na sestanek velikih štirih, toda šele po ratifikaciji pariških pogodb in potem, ko bi predhodni razgovori štirih zunanjih ministrov pokazali, da je ZSSR z dejanji pripravljena dokazati, da se resno namerava truditi za svetovni mir. — Ameriška revija “Look” je izvedla med ameriškim prebivalstvom anketo o komunizmu in ugotovila, da bi večina Amerikancev odzvela komunistom njihove službe, jih dala zapreti in jim vzela državljanstvo. Dalje je anketa ugotovila: 1) večina ljudi je za to, da policija kontrolira telefonske razgovore, 2) mlajši ljudje so bolj tolerantni kot starejši, 3) moški so bolj tolerantni kot ženske, 4) verni ljudje so manj tolerantni kot brezverci, 5) meščani so bolj tolerantni kot kmetje. — V Washingtonu napovedujejo odstavitev Molotova kot zun. ministra in bo v tem slučaju to mesto zasedel Gromiko. Zato da je le — ta tudi odpotoval v Moskvo. Odstavitev Molotova naj bi dosegli sovjetski maršali, ker da ne morejo pozabiti, da ga je uporabljal Stalin v svoji borbi z rdečo armado. — Devet senatorjev je predlagalo, da naj federalna vlada odobri odklok, s katerim bo vsak bivši ameriški predsednik dobil letno pokojnino v višini 25.000 dolarjev, imel na razpolago pisarno, uradništvo in pravico do proste poštne. Sedaj živeča bivša predsednika sta Hoover in Truman.

BRAZILJA: Vlada namerava dati zažgati sedem milijonov vreč kave, da bi obdržala sedanjo ceno tega produkta, ker je bila letošnja žetev izredno dobra.

ANGLIJA: Britansko časopisje je objavilo že kot “gotovo” Churchillov odstop s predsedniškega položaja in njegov umik v zasebno življenje zaradi starosti. Kljub trdovratnim poročilom v tem smislu pa je Churchill v parlamentu dal nekaj izjav, iz katerih še vedno ni sigurno, če in kdaj namerava odstopiti. Nekateri menijo, da hoče pred svojimi odhodom še pripraviti in izvesti sestanek velikih štirih, t. j. USA, Anglije, Francije in ZSSR. — Na razorožitveni konferenci v Londonu je USA predlagala, da naj USA, ZSSR in Kitajska znižajo svoje armade na - do 1 1/2 milijona mož vsaka, Anglija in Francija pa na 650.000 vsaka. ZSSR zahteva za vse znižanje za 1/3 od sedanjega števila vojaštva pod

orožjem. — Razorožitvena konferenca se bo v Londonu nadaljevala, dokler bo vsaj malo upanja, da bo možno priti do praktičnih sklepov med velesilami, je izjavil Dulles. — Neznanci so popisali z rdečo barvo Rooseveltov spomenik v Londonu z besedami: “Izdajalec iz Jalte!” Policija išče storilce.

BERLIN: Sin komunističnega polkovnika, star 17 let, je pred dnevi prebežal v zapadni Berlin. Starši so ga čez nekaj dni prišli iskat, pod policijskim nadzorom, pa je tudi njim osebno odklopil vrtnice.

BELGIJA: V Bruslju in po vseh belgijskih mestih so bile velike demonstracije katoliškega prebivalstva v protest proti vladnim nameram, s katerimi hočejo socialistični elementi v vladi znižati državne davkatve katoliškim šolam in zavodom in spraviti te ustanove pod popolno državno nadzorstvo. Demonstracije so zahtevale več ranjenih.

FRANCIJA: Vrh poveljnik NATO gral. Guenther je opozoril zapadne sile, da so po njegovem mnenju prihodnja štiri leta nevarna za sovjetski napad.

FLRJ: V zagrebški bolnišnici je umrl v sredo, 23. marca, dr. Ivo Šubašić, star 63 let. Bil je bivši predsednik kraljeve jugoslovanske vlade v begunstvu, avtor sporazuma Šubašić-Tito, nakar se je vrnil domov po vojni in postal Titov zunanji minister v koalicijski vladi s komunisti, dokler ga ni Tito pognal iz vlade že l. 1945. Pred vojno je bil znan kot Ban Banovine Hrvatske.

ITALIJA: Preds. Scelba in zun. minister Martino sta odpotovala na obisk v Kanado in USA.

KOREJA: Zaradi povečevanja vojaških oddelkov in utrjevanja vojaških naprav v severni Koreji, ki je zasedena po komunistih, je USA pozvala korejske vojne zaveznike na proučevanje možnosti odpovedi dela korejske pogodbe o premirju, ker jo komunisti tako očitveno kršijo.

VIETNAM: V Saigonu v južnem Vietnamu vlada močna napetost zaradi grožnje upornega generala Kvan Vinha, vodje budistične sekte Hoa Hao, da bo skupno z drugima dvema sektama, z 45.000 vojniki napadel prestolnico in vrgel sedanjo vlado pod katoličanom Ngo Dinh Diemom. Do spora je prišlo, ker Diem noče vključiti v redno vojsko milicnikov budističnih sekt, katerih vodja Kvan Vinh deluje pod komunističnim vodstvom. Sedaj je prišlo že do poličnih bojev v Saigonu.

INDIJA: Nehru bo v juniju t. l. odpotoval na uradni obisk v Moskvo.

ZSSR: Moskva bo odgovorila na organizacijo NATO na zapadu z ustanovitvijo svoje podobne organizacije na vzhodu med satelitskimi državami in ZSSR, pod skupnim vojaškim poveljstvom maršala Rokosovskega. Včlanjenih bo osem držav: ZSSR in sedem satelitov, brez Jugoslavije. — Sovjetski vrhovni maršal letalstva Pavel Šigarev je izjavil, da ima sovjetsko letalstvo atomsko orožje in ga bo uporabljalo za obrambo sovjetske zveze.

Kaj vse gre med staro šaro...

(Prispevek iz USA)

Kje so časi, ko si vzel "svoje pero v desno roko" in komu pismo napisal? Kje so časi, ko si po končanem pismu zatanknil peresnik za uho, s pivnikom posušil črnilo v zadnjih vrstah pisma in se oddahnil? Segel si spet za uho, vzel peresnik, nastavil pero in napisal naslov. Če nisi utegnil čakati, da se naslov sam posuši, ti je spet prav rad priškočil na pomoč pivnik.

Potem je prišel pisalni stroj. Postopek pri pisanju pismem je bil naenkrat ves drugačen. Nič več ni bilo treba jemati "pero v desno roko" — in tako dalje. Niso še tako daleč za nami časi, ko si dobil pismo, lepo natipkano, da si ga bil iz srca vesel, ker si ga z lahkoto prebral. Ob koncu je pa bilo napisano, hočem reči: natipkano:

"Oprostite, da pismo ni napisano z roko, kot bi se spodobilo..."

Ugibal si, zakaj naj bi se tako spodobilo, pa od veselja, da si pismo z lahkoto prebral, si še z večjo lahkoto — od-pustil...

Pa vsaj eno je veljalo še do zadnjega. Podpisati si se moral na koncu pisma s peresom. Tako so slavni grafologi vsaj kak tvoj podpis dobili pred oči in iz njega preštudirali tvoj značaj, ko si drugače samo tipkal, pisal pa nič. Iz tipkanih pism se pa da precej dobro preštudirati značaj tvojega novodobnega "peresa", ki si ga ne moreš vtakniti za uho. Tvoj značaj — no, morda tudi, če ga ne znaš skriti.

Zaradi boljšega skrivanja značaja so prišle v navado tipkarske ali stroje-pisne šole. Nisi mogel vanje takoj, ko si izpolnil šest let. Najprej si se vendar moral naučiti pisati s pravim in resničnim peresom, dasi ni bilo treba pomakati peresa v tinto po vsaki tretji zapi-sani besedi. Ne bom trdil, da je bilo pero "vir" tinte ali črnila, to je bil tvoj peresnik. Naj opomnim, da tu peresnik pomeni nekaj drugega kot pisavec ali celo pisatelj. Da re pridemo navzkriž z rajnim Tomom Zupanom!

Časa je treba, da se razvijejo človeški možgani do nove stopnje in napravijo korak naprej. Tak čas je prav za prav izgubljen. Saj če bi bil človek to, kar ni, bi si tak čas lahko prihranil. Pa ve-like škode ni, zakaj nov korak v napre-du razvoja izgubljeni čas kaj lahko nadomesti.

In tako smo v Ameriki zadnje čase iztuhtali nekaj novega. Ob študiranju pisalnih strojev in samih sebe smo prišli do čudovitih zaključkov. Je to skok naprej, da ga mora človek zares biti vesel.

Dejali smo torej: Ali je res treba, da moderen človek zna pisati s peresom? Samo zato, da bo svetu razkazoval svoje ime? Tisto svoje ime, ki ga s pisalnim strojem zmerom lahko razločno na-tipkaš, napisano pa ne zgruntaš, čeprav brez težav bereš vse babilonske klinopi-se in egiptovske hieroglife.

Obveljalo je torej, da smeš po novem tudi svoj podpis napraviti s strojem. Takoj je pa prišla še bolj moderna mi-sel: Zakaj je potem sploh potrebno, da znaš pisati? Čisto dovolj bi bilo, da se naučiš brati. Ko se vsedeš pred današnje "pero" in se pripraviš k "pisanju" — ali ni dovolj, da poznaš črke? Plen-k, plenk po njih s prsti, pa se ti pismo sa-mo poraja!

Misel da misel. In zdaj ameriški prvo-razredniki nič več ne vlačijo s seboj v šolo tablice in kamenčke, nič več ne po-znajo svinčnikov in peres — kar s pi-salnimi stroji začno! Vsak otrok ga ima pred seboj, zaprtega v svoji klopi, ki pa ni klop, ampak "desk". Zaprtega ima in ničesar ne vidiš na prvi pogled. Šele na drugi pogled opaziš, da otrok pritisne na gumb in pisalni stroj se prikaže iz zaprtje na plano, pa se začne puk. Vsa Amerika je navdušena nad tem novim odkritjem v naših šolah. Učitelji in učiteljice nas zagotavljajo, da je pouk zdaj igrača. Še storat bolj je pa dandanašnji pouk v branju in pisanju za otroke — igrača! Kateri otrok nima rajši mašine pred sabo kot tablico in štileček? Če tu pa tam kaj polomijo, ali se tablica ni dala razbiti?

Pa ko govorim o napredku v Ameriki, naj posežem še na drugo polje!

Kje je že tisti pregovor, ki je dejal, da je ta ali ona reč tako nepotrebna "kot streha nad prižnico"? Pa v resnici v tistih časih ni bila tako nepotrebna. Navaden folk tega ni vedel, vedeli "smo" kolikor nas je briteh. Streha nad priž-nico je bila zato, smo razlagali folku, da se je pridigarjev glas bolj odbijal in segel vernemu ljudstvu v ušesa, če že ne v srce. Folk si je pa mislil, da bi to tudi marela dosegla, kakor doseže ma-rela, da človek lahko shaja brez strehe. Sploh pa, če pridigar ne zna sam od se-

August Horvat.

Poroke in razporoke v Sloveniji v luči statistike

RAZPOROKE

Pred drugo svetovno vojno in tudi vse do prihoda sedanjih oblastnikov v Sloveniji ni bila legalizirana razporoka, ki bi omogočala razporočencem popolno sklenitev zakona. Poznana je bila samo ločitev od mize in postelje, kar pa ni imelo posledice na stalnost zakonske zveze.

Po drugi svetovni vojni je nova ob-last vpeljala v družinsko zakonodajo tu-di možnost popolne razveze zakonske zveze

V kolikor je znano, so bili uradno statistično objavljeni podatki o razpo-rokah samo za leto 1952. V tem letu so sodišča v Sloveniji razvezala 835 za-konskih zvez. Kot je bilo največ porok v mestih, je bilo tam enako največ razpo-rok. Na prvem mestu je mesto Mari-bor z 208 razporokami, Ljubljana s 168 razporokami in Celje z 51 razvezami za-konske zveze. Med okraji zavzema prvo mesto okraj Celje okolica, sledita okra-ja Maribor-okolica in Trbovlje, na zad-njem mestu je okraj Črnomelj.

Z ozirom na sorazmerje med številom sklenjenih zakonov in številom razpo-rok, je na prvem mestu mesto Celje, kjer je na vsakih 100 sklenjenih zakonov leta 1952 prišlo 25 razporok, številka, ki se more primerjati edino s svetovni-mi velemesti. Celju sledi mesto Mari-bor s 23 razporokami na 100 sklenjenih zakonov. Mesto Ljubljana je precej za-daj in statistika pove, da je prišlo 11 razporok na 100 sklenjenih zakonskih zvez.

ŠTEVILO RAZPOROK NA 100 POROK PO OKRAJIH

Okraj	Števílo porok l. 1952	Razpo-roke l. 1952	Razpo-roke na 100 porok
Celje-mesto	288	51	25.5
Celje-okolica	946	50	5.5
Črnomelj	176	1	0.5
Gorica	556	10	1.9
Kočevje	315	12	4.0
Kranj	601	28	4.6
Krško	619	19	3.1
Ljubljana-mesto	1.549	168	11.2
Ljubljana-okolica	907	41	4.5
Ljutomer	313	21	6.9
Maribor mesto	892	208	23.1
Maribor okolica	884	49	5.4
Murska Sobota	789	23	2.8
Novo mesto	497	24	4.8
Postojna	352	6	1.9
Ptuj	617	27	4.5
Radovljica	466	25	6.2
Sežana	231	5	2.5
Slovenjgradec	460	21	4.2
Šoštanj	295	14	4.6
Tolmin	283	2	0.6
Trbovlje	453	30	6.6
Slovenije	12.556	835	6.6

be grmeti, mu tudi streha (da ne ome-nim marele), nič kaj ne pomaga.

Bojim se, da sem se predolgo zamudil v časih, ko je imel tisti pregovor svo-jo veljavo. Napravimo korak naprej vzporedno z današnjim napredkom!

Ko smo odpravili prižnice, je padla tu-di streha nad njo. Dandanes iščemo dru-gačnih prglingov, če želimo povedati, kako je kakšna reč nepotrebna. Ne vem, kako je drugod po svetu. Kako v Ame-riki pravimo, pa ni za široko javnost.

Pa kako da prižnica ni več potrebna? Razlogov je več. V nekaterih cerkvah so prišli na to, da prižnica zakriva pogled do oltarja. Na prižnici v slovenski cerkvi v Jolietu. Pa ven je le niso vrgli. Prav za prav so jo vrgli ven, moram besedo vzeti nazaj. Napravili so pa dru-go. Zložljivo! Tam na zidu vidite nekaj, pa nimate pojma, kaj naj bi bilo. Na mi-sel vam pride padalo ali parašut. Pa prav res. Ko je odmoljen evangelij med mašo, stopi duhovnik k parašutu, pri-tisne na gumb in stvar se začne lepo razvijati.

Odpri se in pred strmečimi ljud-mi (no, zdaj že davno več ne strmijo, ko je stvar že nekaj let stara) stoji priž-nica. Na našo žalost — brez strehe! Spusti se do tal in vrata (da, ima tudi vrata!) se odpro. Pridigar stopi noter in prižnica se dvigne. Od tu naprej gre vse po ravadi. Ko je pa "amen" odprid-gan, spet vse napravi gumb in iz prižni-ce nastane parašut na steni. Samo du-hovnik se vrne k oltarju brez gumba — to se pravi, kar jih ima na sebi, že gre-do ž njim.

Tako torej v tej cerkvi. Pa bodo tudi v Jolietu napravili korak naprej, kot so ga že marsikje. To se pravi, tudi parašut-prižnica bo ob veljavo. Saj zdaj pridiga-jo že skoraj povsod na "loud-spea-ker", ki se mu po angleško pravi "oja-čevalec". Pridigarjev glas grmi po cerkvi, čeprav mu usta zgolj šepetajo. Kaj je bila nekdanja streha v primeri s to

Med okraji so na prvem mestu okraji Trbovlje, Ljutomer in Radovljica, ki so imeli več kot 6 razporok na 100 sklenje-nih zakonov. Približno 7 okrajev ima nad 4 razporoke na 100 sklenjenih porok in v skupino nizkih spadajo okraji Črno-melj, Gorica, Postojna in Tolmin.

Sklepati moremo, da je tudi v Slo-veniji, kot po svetu na splošno, vzrok razporok najprej koncentracija prebi-valstva v mestih, nezdrava stanovanja in industrializacija. Statistika jasno po-kaže, da je veliko več razporok v mestih kot na deželi in veliko več v industrijskih kot v poljedeljskih okrajih. Mesta in industrijski centri imajo povprečno 6 krat več razporok kot poljedeljski okra-ji. Tudi verski nivo je v mestih in med industrijskim prebivalstvom veliko niž-ji kot med poljedeljskim prebivalstvom. Ta činitelj moramo v sedanjih okolišči-nah upoštevati še prav posebej.

Manjkajo podatki v vzrokih razporok, starostne dobe razporočencev, trajanje zakonske zveze, ali so bili že večkrat razporočeni, poklic in verska ter narod-na pripadnost razporočencev. Vsi ti po-datki manjkajo in jih uradna statistika ne prinese, zato je podrobnejša analiza vzrokov razporok nemogoča. Vemo pa, da je v Sloveniji naseljenih približno 42.000 pripadnikov drugih narodnosti.

Iz razpoložljivih podatkov izvemo, da je bilo ob ljudskem štetju 15.III.1948 v Sloveniji razporočeni 5.090 oseb. Tukaj so všteti tudi ločeni od mize in postelje po prejšnji zakonodaji. Več kot polovi-ca, 3.059, jih pripada ženskem spolu.

PO LETIH STAROSTI LETU 1948

Starostne skupine	Razporočeni
15—24 let	147
25—34 „	905
35—44 „	1.525
45—54 „	1.274
55—64 „	837
65—74 „	317
75—85 „	75
85 in več	10

Starostna struktura razporočencev nam pokaže, da je najmočnejša skupina med leti 35—44, sledi ji skupina 44—55. Sorazmerno visoko je število v skupini 15—24, kar pomeni, da je prišlo do razporoke že v prvih letih zakona.

Z ozirom na celotno število prebival-cov Slovenije prišlo na vsakih 1.000 pre-bivalcev 3.5 razporočencev in na 1.000 poročeni prebivalcev 8.1 razporočenc-ev.

V primerjavi z ostalimi republikami Jugoslavije spada Slovenija v zadnjo skupino. Precej spredaj sta Srbija in Hr-vatska, malo manj Makedonija, sledijo ji pa Bosna in Hercegovina ter Črna gora.

iznajdbo. Zdaj pridigarju tudi ni treba nič mahati z rokami, kar lahko s tremi grmenjem vse dopove. To je velik korak naprej in pridigarju prihrani veliko ne-potrebne telovadbe.

Po to še ni vrhunec napredka! Ker pridigar ne maha z rokami in ker beseda grmi iz slušnikov dljem cerkve, ne pa tam od spredaj, poslušalcem ni na tem, da bi pridigarja gledali. Zato kar miže in poslušajo, moža pa puste, da si sam pomaga naprej. Ne priganja ga z oč-mi, ne namigujejo mu z odprtimi usti, hko zijalasto všeč jim je pridiga.

In vendar tudi to še ni vse! Ko zač-ne enkrat napredovati, nimate nove-nega pojma, kje se boste ustavili. Prav tako je s to našo zadevščino.

Naslednji korak — najprej je bila se-veda zgolj misel — je potisnil stvar v kaj hudo smer. Takole: Ko že nič več ne gledamo pridigarja — ali je sploh še potreben...?

Šla je streha, šla je prižnica — naj gre še pridigar...

Pa da me ne razumete napak! Tudi svoj čas je lahko kdo tako rekel. V cer-kev ni šel, pa je imel mir pred vsemi tremi ustanovami. Zdaj pa govorimo o ljudeh, ki jim ni, da bi si na ta neče-den način pomagali.

Zdaj se stvar razvija drugače in v popolnem smislu napredka. Ko že ne gledamo več pridigarja — in tako dalje. Namesto, da bi pridigar odprl usta pred ojačevalcem — zakaj ne bi plošče na-šli? Imamo namreč tudi v Ameriki — naš napredek na žalost ni univerzalen — slabe in dobre pridigarje. Kar jih je dobrih, raj svoje pridige izročijo ploščam. Slabi pridigarji naj pa sedejo in posluš-ajjo, saj jim je pouk kar potreben!

Tako! Na tej stopnji smo danes. Ni-sem napredkar in ne upam si reči, kam pojdemo od tukaj naprej. Opazoval pa bom in morda drugo leto razložil zopet — za prvi april.

Oba.

RAZPOROKE V JUGOSLAVIJI

LETA 1952

Republika	Poroke l. 1952	Razpo-roke l. 1952	Razpo-roke na 100 prebiv.
Slovenija	12.556	845	6.4
Hrvatska	35.000	2.947	8.4
Srbija	74.000	8.725	11.9
Bosna-Hercegovina	30.000	1.883	6.2
Makedonija	14.000	951	7.1
Črna gora	3.000	187	5.7

V Sloveniji je že približno 10 let uza-konjene razporoke. V prvih sedmih letih, za katere imamo uradne podatke, so se pokazale vse slabe posledice take zaka-nodaje. Slovenija je danes med dežela-mi, ki priznavajo razporoko, kot končno sredstvo za rešitev družinskega proble-ma, če ni sožitja med zakoncema. To zakonodajo ji je prinesel komunistični režim, mnogim drugim narodom jo je dala liberalno-masonska zakonodaja. Za-radi tega nas tudi zanima mesto, ki ga zavzema Slovenija v vrsti razporok v primerjavi z nekaterimi drugimi narodi.

Dežela	Razporok na 100 porok
Slovenija	6.4
Jugoslavija	9.2
Združene Države Amerike	30.8
Švica	13.2
Švedska	50.0

Večina zapadnoevropskih in ameriških držav ima uzakonjeno razporoko več desetletij. Zato je tam število razpo-ročencev znatno višje, če ga primerjamo s sedanjim v Sloveniji. Toda to šte-vilko je Slovenija dosegla v 7 letih. Ni neupravičeno vprašanje, kakšna bo ta razlika v taki primerjavi čez 10 let. Ali bo slovenska družina vzdržala in ostala na trdnih temeljih? Težko je na to od-govoriti človeku v izseljenstvu, kljub temu, da v okolju obstajajo enaki proble-mi, vendar pa ostane trdno upanje, da bo slovenski narod v domovini vztrajal v zdravem družinskem življenju in se ne bo pustil uničevati v svojih temeljih. (Podatki za sestavo tabel in vsi sta-tistični podatki za Slovenijo in Jugo-slavijo so vzeti iz Statističnega letopi-sa LR Slovenije, Ljubljana 1953.)

V spomin

pok. ravnatelja Bogumila Remca je tuk. ugledni polmesečnik hrvatskih fran-čiškanov "Glas sv. Antuna" z dne 22. marca t. l. objavil pod naslovom "Umro Bogumil Remec" toplo in lepo pisan čla-nek, v katerem je pisec prikazal delo pok. ravnatelja Remca na političnem, gospodarskem in kulturnem področju.

Goriška in Primorska

Gen. komisar za Trst je izdal odredbo, po kateri morajo vse osebe, ki bi spreje-le pod streho tujega državljanca: odn. begunce brez državljanstva, te prijaviti v teku 24 ur, sicer jim grozi huda kazen. V teku enega meseca pa se morajo javi-ti na kvesturi vsi tuji državljanji, biva-joči v Trstu, vsi begunci pa v Zbirnem središču za tuje begunce.

Laški senat je nedavno izglasoval člen 116. ital. ustave, po katerem je bila predvidena ustanovitev posebne dežel-ne avtonomije Furlanije-Juljske Kra-jine, a brez Trsta. Štirideset deželnih poslancev bodo imeli pravico voliti sa-mo pokrajinski svetovalci v roku tri-desetih dni po objavi zakona v urad-nem listu. Poslanci, senatorji, pred-sedniki pokrajinskih (provincialnih) svetov, pokrajinski svetovalci, prav tako pa tudi župani občin z nad 10.000 prebivalci nimajo pravice biti voljeni za dež. poslance. Kakor vse kaže, tako političnim kakor jezikovnim skupinam zastopstvo v dež. zboru ni zagotovljeno. Po mnenju slov. dem. prebivalstva je dež. volilni zakon v vsakem primeru nedemokratičen, ker bodo na tak način postali dež. poslanci samo laški demokristjani, ki imajo večino med pokrajinskimi svetovalci, to je volilci.

Občinski svet je na svoji izredni se-ji odklonil izdajo gradbenega dovoljenja za gradnjo esulskega naselja v Soslja-nu. Dne 6. marca je tržaška prefektu-ra imenovala zato izrednega komisar-ja z nalogo, da gradbeno dovoljenje izda. Izredni komisar je zato prišel v Nabrežino, pregledal predložene načrte in listine, izdal gradbeno dovoljenje, sponočil izvršitev vladnemu komisarju dr. Palamari in, ker je s tem svoje delo končal, odšel zopet v Trst. S tem je njegova funkcija prenehala. Ljudje v Nabrežini in v Trstu seveda obsojajo tako postopanje, ker je dokaz jasne sme-ri italijanske politike, to je politike potajnišnjevanja. Kot je razvidno iz drugih vesti, se istočasno vrši izročanje beguncev na meji. Eni begunci služijo torej za boj proti Slovincem v Trstu, so

ARGENTINA

Predsednik general Juan Peron je za nedoločen čas odložil potovanje v Bolivijo.

Na povabilo predsednika republike grala Perona so prišli v njegovo let-no rezidenco v Olivosu člani diplo-matskega zbora ter so si v njegovem spremstvu ogledali vse prostore in športne naprave ter športna igrišča srednješolske deklisne mladinske or-ganizacije, za katere je dal na raz-pologo zemljišče predsednik republi-ke.

V Argentini se mudi prof. Harry C. Ransower, severnoameriški strokovnjak za agronomsko vprašanja, ki uživa svetovni sloves. Z njim je v Argentini pravtako strokovnjakiinja v tej stroki Carmen S. Sochez iz Puerta Rica. Oba imata predavanja agronomom na tečaju, ki se vrši v Pergaminu v provinci Bs. Aires. Severnoam. agronomski strokovnjak nava-ja argent. agronome na uporabljanje znanstvenih metod v poljedelstvu.

Skupina višjih častnikov argent. vojske bo odšla na povabilo severno-ameriške vlade v ZAD na višji tečaj za uporabo najmodernejšega orožja.

Rosario, drugo največje mesto v Argentini, je imelo dne 31.XII.1954 496.612 prebivalcev.

Dr. John Philip Wernette, znani severnoameriški ekonomist, je pris-pel v Buenos Aires. Tu bo imel več predavanj s svoje stroke.

Dr. Antonio Benitez, predsednik argent. poslanske zbornice, je na svo-jem potovanju po Severni Ameriki prispel v Washington. Obiskal je med drugim predsednika severnoameriške poslanske zbornice Sam-a Rayburn-a, pomočnika ameriškega zun. ministra za Južno Ameriko Henryja Hollan-da in druge ameriške politične osebnosti.

Nad mestom Resistencia je divjalo močno neurje, katerega je spremljal tudi orkanski vihar. Neurje je pov-zročilo veliko škodo na telefonskih in brzojavnih napravah.

V Buenos Airesu se mudi znani severnoameriški nevrokirurg prof. Gilbert Horax. V spremstvu prosvet-nega ministra Dr. Mendeza San Mar-tina si je v Olivosu ogledal športne naprave deklisne srednješolske orga-nizacije.

Peronistične narodne skupine ino-zemce v Argentini pripravljajo za konec aprila banket v hotelu Les Am-bassadeurs v čast predsednika repu-blike generalu Peronu v znak solidar-nosti inozemskih nacionalnih peroni-stičnih skupin z voditeljem justicia-lizma.

V Buenos Airesu se mudi edini sin angleškega maršala Montgome-ryja David Montgomery. V Argenti-ni bo ostal 3 mesece. Poleg študija kasteljanščine si bo v prostem času ogledal zanimivosti Buenos Airesa ter notranjosti republike, nato bo pa odšel na svoje službeno mesto v Či-le. Po nekajdnevem bivanju v Bs. Airesu je dal časnikarjem izjavo, v kateri se zelo laskavo izraža o Bue-nos Airesu, o njegovih širokih aven-idah, lepih velemestnih stavbah ter velikih, zelenih parkih. David Mont-gomery je višji uradnik petroleške družbe Shell Mex Company.

zato narodni boritelji, drugi pa zločin-ci, ki nimajo pravice azila.

Občinski svet se je v svoji odklonitvi dovoljenja skliceval na to, da je občina pasivna in da ni vičeti, kakšno zaposli-tev bi ljudje v Sosljanu dobili, ko je v Nabrežinski občini mnogo brezposelnih. Drug razlog pa je, da bi z izgradnjo celotnega naselja v nabrežinski občini bilo več Italijanov kot Slovincem. S tem je kršen londonski sporazum.

Slov. dem. zveza je zaradi objave de-želne vol. zakona objavila svoje zahte-ve, ozirajoče se na vprašanje narodnost-ne zaščite slov. manjšine v Italiji. S po-sebnim ozirom na Goriško pravi proglas-tole: "Glede na razmere na Goriškem, ki so za slovensko jezikovno skupino neugodne in ki zgovorno pričajo, da bi se morebitne določbe o narodnostni za-ščiti, ki bi jih vseboval bodoči dež. stat-ut, utegnile izvajati neobjektivno in z zapostavljanjem, je vodstvo Slov. dem. zveze sklenilo, da bo s peticoju na pa-rlament zahtevalo, da se začne obravna-vati in da se sprejme zakon, za nardo-nostno zaščito Slovincem, kot izvršni za-kon k 6. členu ustave. Statut posebne de-želne avtonomije pa naj temelji na tem zaščitem zakonu glede spoštovanja je-zikovnih pravic slovenskega življa." Člen 6. ustave predpisuje zaščito slo-venske manjšine.

Novice iz Slovenije

V Dvoru pri Žužemberku so dogradili novo pokopališče. Tamošnji župnik g. Zupanc se je obrnil na ljubljansko vlado s prošnjo, da dovoli blagoslovitev pokopališča. Dovoljenje je res prišlo. Krajevni odbor pa je po govoru svojega predsednika, znanega pod privzetim imenom Dušan Silni, sklenil, da blagoslovitve ne bo. Vrniki so se zato omejili samo na molitve in mašo v cerkvi, kjer jim je župnik Zupanc zaradi pojasnila prepovedi najprej prebral odlok ljubljanske vlade, zatem pa še odlok krajevnega odbora.

Poročali smo o odredbi sed. kom. oblasti doma, da izplačujejo sedaj v Jugoslaviji na nakazila izseljencev, na pokojnine, invalidnine, ki prihajajo iz tujine na določeno osebo, poleg običajne zamenjave še 100% nagrado. Januarja meseca pa so časopisi doma objavili opozorilo, da ti predpisi ne veljajo, če hoče kdo sam zamenjati tuj denar ali če hoče kdo zamenjati tuj denar, ki so mu ga izseljenci poslali v pismu. Iz tega bi bilo razvidno, da tudi izseljenci, če pridejo domov in hočejo sami menjati denar, ne dobe 100% premije.

Poštna uprava doma je dala v promet nove dopisnice, ki imajo na levi strani sliko kakega turističnega kraja. Stanejo 12 dinarjev. Take dopisnice so bile v prometu že pred vojno.

Novo mesto je januarja imelo 6410 ljudi.

Ljubljansko časopisje je polno pritožb, da po trgovinah primanjkuje škarnic. V zvezi s tem omenjajo, da bo v Sloveniji letos manjkalo 860 ton ovojnega papirja.

Umrli so. V Ljubljani: Josip Goljar, mizarski mojster, Alojz Čeh, biv. gostilničar in pos., Alojz Gale, čevljar, Blaž Koler, Franc Škrab, upokojenec, Pavel Winter, tajnik Kreditnega zavoda v p., Elizabeta Premru, gospodinja učiteljica v p., Marija Pavlič, Marija Kos, roj. Shuelz, vdova po prof. (mat. akad. slik. G. A. Kosa), Franja Zalar, roj. Anžič, Jakob Novak, Franc Bartol, pek. mojster in posestnik, Marija Pirc gospodinja, Rozalija Orešič, roj. Močnik, Franja Ovsenič, roj. Lampe, Marjeta Možina, roj. Kosce, Vanja Zore, Gusti Šimnica, uradnica in Pavla Kump, roj. Triller v Kranju, Minka Se-

liškar na Vrhniki, Franciška Grm v Srednji vasi v Bohinju, Ivana Jug, roj. Slabe v Ivanjem Selu, Jakob Dimnik, posestnik v Polju, Marija Srabotnik v Celju, Franc Peršin, posestnik v Stožicah, Ana Hajnšek, biv. posestnik v Šentjurju, Ivan Jurca, posestnik v Podlipi, Martin Matko, šolski nadzornik v p. v Radečah, Ema Toporiš, roj. Pausser v Novem mestu, Ivan Slavinec v Mariboru, Adolf Šorman, fin. uslužbenec v p. in računovodja Uprave za gozdarstvo v Postojni.

V Ljubljanskem radiu je slavila dvajsetletnica napovedovalnega dela Natalija Prohinarjeva.

Komune naj bile v kočevskem okraju naslednje: Kočevska, ribniška in komuna, ki naj bi obsegala občini Velike Lašče in Dobrepolje. V novomeškem okraju mislijo ustanoviti komune v Novem mestu, Trebnjem, Žužemberku, Šentjerneju in verjetno v Mokronogu. V Beliki krajini se zavzemajo za komune v Črnomlju in Metliki.

Zaradi znižanja kreditov za investicije v zveznem družbenem planu za 1955 se bodo morali omejiti v svojih investicijah tudi okraji in podjetja sploh, pri katerih "je šlo v zadnjem času v tem pogledu pogosto za pravo manj". Tako je zatrjeval na sestanku razširjenega plenuma Zveze sindikatov Slovenije tajnik tega sveta Mavricij Borc. Isti se je tudi pritoževal, da je storilnost delavstva v zadnjem času občutno padla.

V Sloveniji je bilo leta 1954 nad 400.000 turistov. Inozemskih gostov je bilo okrog 30% več kot leta 1953. Inozemski turisti so pustili v Sloveniji okoli 2 milijona dolarjev.

Na obnem zboru Društva slovenskih likovnih umetnikov so poročali, da so slovenski slikarji sodelovali skupno na 107 domačih in inozemskih razstavah. Dosedaj je bil predsednik Društva slovenskih likovnih umetnikov slikar Riko Debenjak, za novega predsednika pa je bil izvoljen slikar Tone Kralj. Izgleda, da z likovnimi umetniki komunisti niso povsem zadovoljni, kajti v poročilu o poteku občnega zbora je zapisan tudi stavek: "O obnem zboru, ki je v maršičen razjasnil položaj in tendenčnega v našem likovnem življenju, bomo še pisali".

Ljubljana je imela 1831 leta 16.144 prebivalcev. Leta 1900 je v Ljubljani živel že 37.518 ljudi, leta 1918 pa že 51.333. Pred začetkom druge svetovne vojne je prebivalstvo Ljubljane naraslo na 92.613. Leta 1945 se je število prebivalstva povzpelo na 101.096 ljudi. Leta 1950 je štela Ljubljana že 119.169 ljudi, v letu 1953 pa se je njeno prebivalstvo povečalo na 136.293.

"Generacija pred zaprtimi vrati" je naslov knjige esejev Iva Brnčiča. Izdala jih je Cankarjeva založba v Ljubljani.

Ruda Jurčec - 50 letnik

V Buenos Airesu bo jutri dopolnil 50 let življenja g. Ruda Jurčec, slovenski častnik ter javni in kulturni delavec. Ob tej priliki se ga ne bomo spominjali samo njegovi stanovski tovariši — mi v svobodnem svetu in doma tisti, ki so ostali še zvesti staremu prijateljstvu in tovarištvu —, ampak tudi številni bralci Svobodne Slovenije, za katere naš jubilent vsak teden pripravi zanimiv pregled zunanje-političnih dogodkov, kakor tudi članstvo organizacij, v katerih se g. Jurčec udejstvuje v emigraciji.

G. Ruda Jurčec se je rodil 1.IV.1905 v Ormožu. Po končani ljudski šoli v domačem mestu, je 5. razredov gimnazije študiral kot gojenec Marijanišča v Ljubljani, zadnja tri leta pa v Mariboru, kjer je leta 1926 tudi maturiral. Želja po nadaljnji izobrazbi ga je napotila v Pariz, kjer se je vpisal na Visoko šolo za politične vede. Na njej je diplomiral v diplomatski sekciji leta 1931. Po končani študiju se je posvetil častnikarstvu, ki ga je zanimalo ter je že vsa pariška leta zalagal Slovenca s svojimi pariškimi pismi, prav tako pa tudi Ameriško domovino. Pred nastopom službe pri Slovincu v Ljubljani je prepotoval še švico in Nemčijo ter študiral politične tokove v obeh državah kakor tudi ustroj in častnikarsko službo vodilnih evropskih političnih listov. Po vrnitvi v Ljubljano je začel delati pri Slovincu leta 1932. Kot urednik je pa bil nastavljen pri listu 1.I.1934. Naslednjega leta je postal tudi dopisnik ted. franc. agencije Havas za Slovenijo. Za urednika podružnice Avale v Ljubljani je bil imenovan 1936. Istega leta je bil postavljen tudi za šefa Avale v Ljubljani. Leta 1940 je sodeloval z dopisništvom Reuterja v Beogradu, leta 1941 je pa po odhodu zunanje-političnega urednika pri Slovincu, g. dr. Kuharja v inozemstvo prevzel zunanje-politično službo pri Slovincu, koncem decembra istega leta pa tudi celotno vodstvo uredništva Slovenca, potem, ko je dr. Ivan Ahčin odšel v Rim. Na položaju šefa-urednika Slovenca je ostal vse do zadnje številke Slovenca v začetku maja 1945, ko je bilo v njej dne 4. maja t. l. objavljeno poročilo o zasedanju slovenskega parlamenta ter oklic slovenske države.

V vojnem času je g. Ruda Jurčec zavzemal tudi vodilno mesto v Novinarskem društvu v Ljubljani. L. 1942 je bil izvoljen prvič za predsednika stanovske organizacije slov. hovinarijev. Zaradi njegove tolerantnosti, korektnosti in nepristranosti do slehernega stanovskega tovariša, je ostal tudi v naslednjih letih predsednik, čeprav bi moral to mesto zasesti tovariš ali iz Jutrove skupine ali pa iz skupine neodvisnih častnikarjev. Na položaju predsednika Novinarskega društva je ostal do maja leta 1945, do svojega odhoda v emigracijo. Do leta 1947 je živel v Rimu, kjer je sodeloval z g. dr. Krekom in je zlasti prevajal v svetovne jezike poročila o komunističnem pokolju slov. domobrancev. Hitro je tudi vzpostavil stike s svojimi francoškimi prijatelji ter jih je seznanjal s komunističnimi zverstvi v Sloveniji. Leta 1946 in 1947 je spremljal tudi g. dr. Kreka na njegovem potovanju v Pariz.

V Argentino je prišel 2.XI.1947. Dober mesec za njim je prispel g. Miloš Stare, ki se je takoj lotil dela za obnovitev izhajanja Svobodne Slovenije. Te-

daj v Argentini ni bilo niti 50 novonastavljenih Slovencev. Zato je bila ta misel precej drzna. Ko jo je g. Stare omenil našemu slavljenecu g. Jurčecu, je isti takoj obljubil svoje sodelovanje in pomoč ter je oboje tudi nudil. Takoj sta začela s pripravami pri oblasteh, iskala tiskarno in za Silvestrovo 1947 je izšla prva številka Svobodne Slovenije v Argentini. Finančno vprašanje, ki je bilo najtežje, ker naročnina ni zadoščala, sta rešila na ta način, da sta ali najemala kratkoročna posojila, ali pa prosila znance in prijatelje, da so posamezne številke enostavno oni plačali v tiskarni in tako omogočili izhajanje lista in postali tako njegovi podporni člani-dobrotniki.

V Svobodni Sloveniji v začetku ni bilo področja, v katerem g. Jurčec ne bi bil sodeloval z vso vnemo in požrtvovalnostjo. Ko je aprila 1948 prišel v Buenos Aires g. Joško Krošelj, se je takoj odzval vabilu, da sodeluje pri Svobodni Sloveniji. Mnogo je razbremenil g. Jurčeca in g. Stareta. Od tedaj se je g. Jurčec posvetil pri Svobodni Sloveniji v glavnem zunanje-političnim pregledom in jih redno vsak teden piše polnih 7 let, in to take, da bi jih z veseljem objavljali marsikak svetovni polit. list. V drugi polovici 1948 je g. Jurčec s pok. ravnateljem Bogumilom Remcem, g. Milošem Staretom, dr. Tinotom Debeljakom in drugimi starešinami takoj začel tudi akcijo za obnovitev delovanja Slov. kat. akad. starešinstva. Na prvem obnem zboru je bil izvoljen za tajnika. To je še danes. V tem času je izvedel včlanitev SKAS-a v Pax Romani, s čemer je bil SKAS povezan kot predstavnik Slovencev v najpomembnejši mednarodni svetovni organizaciji kat. intelektualcev.

L. 1950 je pok. prelat dr. Turk s posebno spomenico škofu Rožmanu obnovil delovanje Delovnega občestva za slovenski kat. institut, ki je bil ustanovljen 12 let poprej v Ljubljani. Ta pobuda je pokrenila, da se je v Bs. Airesu začela tiskati revija "VREDNOTE", katere I. letnik je izšel 1951-52, II. letnik pa l. 1954. Za I. letnik revije je bil g. Jurčec član uredniškega odbora, II. letnik je pa uredil sam.

Leta 1953 je naš slavljenec ob ustanovitvi stanovske organizacije slov. častnikarjev v svobodnem svetu, postal predsednik Slovenskega častnikarskega društva. Ta položaj zavzema še danes. Prav tako je bil g. Jurčec po smrti Fr. Žužka imenovan za člana Slov. kat. kulturnega sveta. Ob ustanovitvi Sloven-

ske kulturne akcije leta 1954 je postal tudi njen predsednik. Pri Kulturni akciji je tudi sourednik revije "Meddobje".

V Buenos Airesu je g. Jurčec tudi znan kot predavatelj na prosvetnih večerih Društva Slovencev.

Javno se je g. Jurčec že začel udeleževati s svojimi prispevki kot gimnazijec v literarnem listu marijaniških srednješolcev "PLAMEN", ki ga je urejeval Jože Pogačnik. V letih po študiju se je posvetil vsega problemom, ki jih je moral obravnavati ali v listu, ali pa v raznih revijah. Po svojih političnih pregledih in študijah si je kmalu pridobil sloves zelo dobrega poznavalca ne samo slovenske, hrvatske in srbske politične zgodovine, ampak tudi svetovne. Na tem področju g. Jurčec resnično razpolaga z znanjem, ki presega in ga dosedaj še zdalec ni izčrpal. Dosedaj je objavil samo eno delo s tega področja in to knjigo Krek, ki je izšla v Ljubljani koncem leta 1935. Njegova široka razgledanost po svetu, njegovo poznavanje vseh tokov in vzmetov svetovnega dogajanja se živo odraža v njegovih političnih pregledih, po katerih je postal zlasti znan po Svobodni Sloveniji med slovensko emigracijo v svetu. Sicer to pravzaprav niso politični pregledi, kot jih srečujemo po drugih listih, ampak pogosto že neke vrste eseji. Zato političnih dogodkov ne razlaga samo kot mednarodno ali socialno aktualnost, ampak vedno skuša najti njihov trenutni idejni in občekulturni pomen. Prav zaradi tega je v njegovih člankih toliko literarnih prijenov. Te metode dela se je držal že pri Slovincu, ko je objavljaval portrete ali profile politikov in državnikov, ali pa poročal o dogodkih, pri Svobodni Sloveniji jo je pa razvil še neprimerno bolj. Zlasti velik povdarek je dal takemu načinu prikazovanja, z razčlenjevanjem in vrednotenjem posameznih svetovnih dogodkov, v podlistkih pa z zanimivimi literarnimi kzerzijami ob svetovnih in domačih pisateljih, ki jih je objavljaval v Svobodni Sloveniji pod naslovom "Knjige in ljudje". Te stvari po svoji duhovitosti odkrivajo na prvi mah nadarjenega učenca francoske šole.

Način pisanja, kakor ga ima g. Jurčec, ne zahteva samo točnega pregleda mednarodnih dogodkov, ampak istočasnega spremljanja, preučevanja in razčlenjevanja tudi vseh vzporednih idejnih tokov. Za vse to naš jubilent dobi temelje in sredstva v stalnem zasledovanju in študiranju sodobnega kulturnega življenja v svetu.

G. Ruda Jurčec po vsem svojem delu ni samo navezan na lepo knjigo in lepo slovensko besedo, ampak se je skušal približati bogastvu slovenskega duha tudi v naši umetnosti in odtod njegova spoštljiva ljubezen do del slovenskih slikarjev. Za njihov razvoj se je vedno zanimal. Iz te ljubezni je tudi nastala njegova velika zbirka del slovenskih slikarjev od impresionizma naprej. Doma je bil osebni prijatelj zlasti pok. M. Sternena, G. A. Kosa, M. Maleša, Sedeja, Polovca in drugih.

G. Rudi Jurčecu ob njegovem življenjskem jubileju — enako pa tudi njegovi ge soprog, ki je vedno pokazala toliko razumevanja in ljubezni do tega dela — iskreno želimo, da bi mu Bog naklonil še dolgo vrsto let življenja, da bi lahko v polni meri izkoristil vse svoje obširno znanje ne le v korist slovenskih izseljencev, ampak vseh Slovencev.

Ne pozabite!
NA BELO NEDELJO
17. aprila 1955
Na
slovensko Pristavo
v Morenu
Vabi Vas Društvo Slovencev.

Naj pride karkoli, vse bo od Boga namenjeno ali dopuščeno v naše zveličanje. V tem upanju živimo, trpimo, se veselimo in v tem upanju bomo tudi umrli. Kakor Mariji bo upanje tudi nam dajalo nadčloveško moč in nam v viharih in križih ohranjalo dušni mir. Marija, upanje naše, prosí za nas!

Škof dr. Rožman v Premišljevanju za skupno pobežnost prvih sobot 1955

NARTE VELIKONJA

(9)

Višarska polena

"In v tako smrt naj grem sam, prostovoljno, ko sem še mlad! In bo takrat solnce sijalo v oči. O, strašno, strašno!" Smrtna zona mu je preletela telo. Trepetal je od divje groze, ki mu je stiskala srce. Gledal je svojo zdravo, močno roko, ki mu je drgetala na rjuhi, gledal je, kakor da ni njegova.

"In ta roka bo visela ohlapno ob meni, brez moči, brez življenja!"

Dvignil si je roko prav pred oči, gledal, kako se premikajo kite pod kožo, kako se krčijo prsti, vsak zase, po dva skupaj, k dlani, narazen kakor škarjice, kako obtipava palec, kako se družijo v ščepec.

"In ta roka je umorila človeka! In me to zdaj mrvi in mrvi, da bom visel!"

V tem strašnem navalu različnih občutkov in misli, ko je visel med sovražtvom do sebe samega in neposipno željo, da bi še živel, da bi drugače zadušil očitke in sebi, v teh samotnih premišljevanjih, ko so se mu krečile mišice od srčne stiske in bolečine, mu je povrhu vsega stregla Franca. Franca, mlada vdova, najlepša žena v vasi, gospodinja največjega grunta.

Ob tem spominu se mu je umeknila

groza, samo eno spoznanje se mu je vedno bolj jasnilo v mislih: "Če jo hočem imeti, moram živeti, če hočem živeti, če hočem živeti, moram v sebi dušiti misel na lastno ovadbo. Da me ne zmrvi, da me ne zmrvi! Če me prej ne zmrvi Blaž s svojimi opomin!" In čutil je, kako vedno bolj in bolj sovraži skrivnostnega starca, ki je vseveden, ki gleda prikazni in ki ga ne ovadi. "Samo, da se mi ne izčam, da se bojim njegove ovadbe. Samo, da tega ne spozna!"

In je odganjal spomin na umor, ter se veselil Franca, ko je prišla v čumnato, veselil se vsakega obiska ter prosil ljudi, da se ostajali pri njem, se razgovarjali ter mu nosili novice. Samote, samotne, to srašne tovarišice slabe vesti, se je bal in pletel rajši svoje misli, kako bi zaslužil Franca. Na zunaj je postajal vedno bolj zbadljiv in hlinil veselost. "Če enkrat dobim Franca, potem bo misel na samovadbo splahnela. Inl bom druge skrbil."

V takih razmišljeh anjih se je približala k njemu botra Kosmačka.

"Vidiš!" mu je dejala, "to je za kazen za tvojo rehavležnost. Ali ti je bilo treba iti od nas? Mi smo te zredili; ko

si zrastle, pa si šel drugam!" ga je karala smehljaje. "Da pa ne boš mislil, da ne mislim nate, še zmerom te imamo radi — tu požirek vina. Pri taki bolezní ga lahko piješ!"

In je odmotala izpod predpasnika zelenko vina.

"On ne sme vedeti, saj ga poznaš. Za dinar se pusti vreči ob tla. Jaz sem pa rekla, da moram stopiti k tebi. Skotaj mati sem ti, samo rodila te nisem."

"Saj res, rodili me niste!" je ponovil Tine in rejasno čustvo se mu je zgenilo v sreč. Pomislil je na mater, ki ga je pustila na otroški postelji. Toliko da se je spomnil, ko so ga pripeljali Kosmaču za pastirja iz sirotišča. Na mater je mislil z gorko bolečino, mislil s čudno svetim spominom na bitje, ki je plačalo svoj greh in svojo materinsko bol s smrtjo. In je pomislil, da je bil Mohorjev Franca tistikrat že fant, ko ga je, pastirčica, dvignil za ušesa pri koritu ter mu dejal: "Ti pankrt, zakaj močič in packaš vodo, da mi konji ne pijo!" In je bila Drobeževa Franca njegove starosti, ko je pončila za Francetom njegove besede: "Ti, pankrt!"

In mu je beseda vzvela po ušesu, ko se je vrnil iz vojske ter ga je stari Mohor našel za hlapca. Od Kosmačka je hotel pročit, ker je stari skoparil ter mu ni dal biti ob nedeljah belčica. "Saj si naš, saj si naš in ko si bil majhen, smo te zastoj redili!"

Tine pa je tistikrat udaril po mizi in po dolgem prerekanju mu je Kosmač odštél deset tisoč dinarjev za doto, ki si jo je prislužil pri hiši. Tako je Tine prišel k Mohorju.

Ko je danes sedela Kosmačka pri njem, se je spomnil, da mu je res véasi dala denarja: pastirju za cukur, fantu za vino. In tepla ga ni, če ni bil kriv. Nekakšno čustvo hvaležnosti se je zgenilo v sreč, ko je ponovil:

"Res, rodili me niste! Skrbeli pa ste zame!"

"I, kaj pa hočem. Saj me še zdaj skrbiš!"

"Zakaj?" se je zdrazil ter oprezno prisluhnil. "Če ona kaj ve? Da ni Blaž zlebetal!"

"Prav res me skrbiš! Mlad si še, in ko ozdraviš se boš kam zaletel. Jaz se bojim, da ne boš prav videl!"

"Prav videl?"

"Da! Da ne boš videl, ker imaš preblizu! Rekla sem, da te moram opozoriti. Ne opusti prilike. Zdaj je čas. Povej, ali si kdaj pomislil na Franca?"

"Teta!" se je navidez začudil.

"No, da! Na Franca! Zdaj je čas. Matijec je za enkrat izgubil in prišli bodo drugi!"

"Drugi?" se je vzpel Tine.

"Seveda, drugi! In ti boš hlapec pri hiši."

"Če bi vedel, kako?" je dejal nenadoma Tine.

"To se moraš pripraviti! Ne smeš kar planiti v hišo in reči: Franca, ali me maraš? — Pripraviti, seveda, in jaz ti pomagam, če hočeš?"

"Da bi?" je vprašal.

"Bi! Če mi nekaj obljubiš?"

"Obljubim? Kaj takega?"

"Da boš hvaležen!"

"Saj ne bo nič iz tega!"

"Če bi bilo!"

"Bom!"

"Še danes bom potipala pri Franci!"

"In mi povedala!"

"Tak pij no, Tine, zakaj sem pa prišla!"

In sta govorila. O njivi sta govorila, ki bi morala biti Kosmačeva, in o Franci sta govorila, o gruntu in o Francini doti.

"Ti pa, počasi in počasi, ne prehitro! Saj sam veš. Če jo imaš rad! Seveda, če jo imaš rad. V nesrečo se pa ne meta! Oči bi si jaz izjokala zaradi tebe, že bi bil nesrečen!"

"Kakor mati ste mi!"

"Ko te imam res rača!"

In mu je spet segla v roko ter ginje na od vina stisnila solzo iz očesa.

"Pa še nekaj. Če se nama posreči, po-

Slovinci v Argentini

Buenos Aires

MATERINSKA PROSLAVA

Tudi letos sta jo pripravila Slovenska dekliska organizacija in Slovenska fantovska zveza. Bila je v župnijski dvorani v Ramos Mejia. Vabilu obeh mladinskih organizacij se je odzvalo toliko ljudi, da je bila dvorana premajhna, da bi mogla sprejeti vso množico.

Spored materinske proslave je bil skrbno pripravljen in je tako prišla do polnega izraza vsa toplina ljubezni, s katero je mladina hotela počastiti naše mamice. Že takoj prva točka je v dvorani ustvarila pristržno razpoloženje. Iz zbora otrok na odrju je izstopila Osojnjkova Marija s košarico cvetja. Vsem navzočim mamicam je z vso otroško nežnostjo izrekla toplo voščilo. Vso ljubezen do matere je razkrivala tudi pesem treh deklic in nato zbora obrok. Prav tako Avguštinova recitacija o materi. Živahno priznanje sta žela za točko, s katero sta nastopila, Savellijev Julček in njegova sestra Anka. Julček je korajžno zapel, sestra ga je pa občuteno spremljala na klavirju.

Slavnostni govornik je bil pisatelj g. Ivan Korošec. Njegove iskrene in tople besede so bile en sam slavospev slovenski materi: slovenski materi doma, slovenski materi, ki je umirala in trpela pod komunisti, slovenski materi, kateri je kvalelo srce ob smrti svojih otrok, ob razvalinah svojih domov, slovenski materi, ki je morala prestopiti mejo svoje domovine in se podati v veliki svet. Navdušeno ploskanje in odobravanje je pričalo, da je g. Korošec govoril iz srca vseh ter tako v imenu vseh izrazil hvaležnost in ljubezen, ko jo dolgujemo svojim materam.

Cankarjeva Skodelica črne kave je bila tudi na sporedu. Občuteno je umetno največjega slovenskega pisatelja podala Štefeta Anica. Simbolične vaje deklet so vedno lepa točka na naših materinskih proslavah. Tudi letos je bila ter so jo dekleta izvajale pa napetu nežne in otožne "Gor čez izaro". Sledila je uprizoritev igre "Naočniki". Pripravila jo je slovenska mladina iz Floride in okolice. V glavni vlogi sta nastopila g. T. Kovačič in njegova gospa Milena. Za izvrstno podano igro sta z otroci vred žela priznanje vseh navzočih. Ubrana pesem slovenskega dekliskega zbora je nato zaključila materinsko proslavo.

OSEBNE NOVICE

† Jože Omahen. V Bs. Airesu je v bolnici Alvear umrl 20. III. t. l. zadet od srčne kapi g. Jože Omahen, stari slovenski naseljenec v Argentini. Pokojni Omahen je bil kmečki sin iz Korenitke, občina Velika Loka. V Argentino je prišel leta 1929. Pri gradnji podzemne železnice Leandro N. Alem — Federico Lacroze je dobil hud revmatizem, ki ga je mučil 20 let. Pozneje je bil

pri buenosaireški mestni občini nastavljen kot paznik na trgu Forest. V bolnico se je zatekel 31. I. t. l. v njej je tudi umrl. Dne 21. III. t. l. so ga položili k zadnjemu počitku na pokopališču Chacarita. Za njim žaluje: V Argentini žena Ivanka, roj. Zadel, ter brat Lojze Omahen, v domovini pa oče Franc Omahen, posestnik v Korenitki, bratje in sestre ter nečaki. Naj počiva v miru v argentinski zemlji, njegovim sorodnikom pa izrekamo iskreno sožalje.

Družinska sreča. V družini g. Jožeta Žerovnik in njegove žene ge Julke, roj. Fajdiga v Caserosu, se je 26. II. t. l. rodila hčerka Marija-Irena. Družino g. Gabrijela Potočnika in njegove žene ge Nežke, roj. Langus je pa razveselil 22. III. t. l. sinko Mihael-Janez. Srečnim staršem naše čestitke.

Uredništvo "Svobodne Slovenije" je od svojih naročnikov in bralcev dobilo že več pisem, v katerih nam izrekajo priznanje in zahvalo, da smo v našem listu začeli v podlistku objavljati tako lepo domačo povest kot so Velikonjeva Višarska polena.

Za naročnike in bralce našega lista pa smo pripravili še novo prijetno presenečenje. V začetku aprila bomo v "Svobodni Sloveniji" začeli objavljati še drugo izredno zanimivo povest, ki popisuje prihod Zemljanov na Mars in njihovo sožitje z Marsovci.

Opozorite na to zanimivo povest sodobnega pisatelja svetovnega slovesa dr. Louisa de Wohla vse tiste, ki na Svobodno Slovenijo še niso naročeni, da se nanjo takoj naroče. Tako bodo lahko vsak teden brali nadaljevanji dveh lepih povesti.

Lanús

Materinski dan v nedeljo 27. marca je bil zares ginljiv. Fantje so doprinesli svoj del z nekaterimi lepo izbranimi berili, a najlepše so dali otroci. Da ste videli ta zbor, zakaj to ni več zborček. Saj je bilo čez 30 otročičev vseh starosti, ki so žvrgoleli mamicam v veselje in vsem v zadoščenje. Gospodična Virantova je imela vsekako ogromno dela, da je to otroško petje tako lepo pripravila. Le to nam je bilo žal, da je bilo prekratko.

Na Tiho nedeljo zvečer smo v procesiji nesli stari križev pot v novo cerkev v Carazi, kjer je bil s tem postavljen lasten križev pot. Nato je bila večerna maša. Pri prenosu težkih križevih postaj so izdatno sodelovali tudi slovenski fantje in možje.

Velika noč je pred vrati. Na veliki četrtek in petek so za slovenske otroke in za ostale določene posebne pobožnosti po urniku, katerega vsi zvedo na oglasni deski pred cerkvijo. Ponoči na Veliki četrtek, pri nočnem češčenju, ki je samo za moške, je določen čas za

"Že čriček prepeva,
ne more več spat,
v trgatve veleva,
spet pojdemo brat" ...

SLOVENSKO DRUŠTVO "EDINOST" V BUENOS AIRES
vabi na

VINSKO TRGATEV

s plezom, srečolovom itd., v soboto 16. aprila 1955 ob 21.30 uri
DVORANA DEKLEVA, calle Jorge Newbery 3568
ORKESTER: DRAGO CIMPERŠEK Vstopnina \$ 5.—

tem boš dal tisto njivo z orehom!"

"Kako?"

"Vidiš, pa praviš, da si hvaležen! Ti nisi hvaležen. Ti bi samo hotel, da pomagamo. Hvaležen pa nisi!"

"Tista njiva je pred Bogom naša. Oče jo je možu obljubil, pa je Mohor drugače izvil. Bolnika je osleparil za dobro misel in obremenil njegovo dušo. Ti pa bodi hvaležen!"

"Sem, hvaležen sem! In tisto njivo dobiti, če dobim Franco!"

"Skusal se boš!"

"Ne bom se, teta!"

"Saj nič ne rečem, ampak zato, da ne boš imel skušnjave. Tisto hranilno knjižico svojo mi boš zastavil. Da boš držal besedo!"

"Da ne boste rekli!" je dejal Tine. In je segel v omarico ob postelji ter dal hranilno knjižico za dvanajst tisoč.

Ko je odhajala, je imela rdeč nos ter se nasmihala v predpasnik od zadovoljstva.

"Saj tako nič ne velja ta pogodba!" se je veselo domislil sam pri sebi. "Imej knjižico, bo vsaj bolj varna nego pri meni! Ženska neumna! In če pomaga pri Franci, toliko bolj!" Vino mu je stopilo v glavo in čutil je razigranost in se že veselil začudenemu obrazu, ko bo povedal, da pogodba nič ne velja, ter zahteval knjižico nazaj.

"To boš gledala, teta skrbna! Za njivo ti gre! Kako pa! Njivo naj damo od grunta! Če bi bil padel na glavo! Ti lisiča, ti. Ona bo snubila, jaz pa naj dam njivo! Seveda, njivo z orehom! Ženska neumna!"

Smejel se je na glas.

"Njivo za ženo! Kakopa tetka ljubezniva. To je tvoja skrb in ljubezen. Njiva, pa ne Tine!! Mati, kakopa! Ujeda, pa ne mati! Sova grabeljiva!"

In se je veselo krohotal.

"Že radi tega, da ti bom lahko ostrgal korenček, že radi tega samega se splača, da se potegnem za Franco."

10.

Franca je prenesla Tineta na klop ob postelji, da bi mu prestalala, prenesla počasi, najprej hrbet in glavo, potem noge.

"Kako znate!"

"Svoje brata sem prekladala tri leta; še na večer pred smrtjo sem ga."

"Pa je bil brat?" je Tine vzdihnil ter jo pogledal izpod vek.

"Kdor je bolan, je brat!" je naglo dejala ter čutila, da ji je kri udarila v glavo. "Da, brat!" je poudarila.

"Namesto, da bi delal, pa Vas še oviram pri delu!" je spet začel, kakor da ni slišal zadnjega poudarka.

"Zdaj ni dela. Drva spravlja Matijec, drugo pa gre."

slovenske može in fante od 2 do 6 ure. Naj si med seboj razdele tako, da bo ves čas primerna udeležba.

Glavne pobožnosti bodo na vel. četrtek, ob 9 uri maša in ob 19 uri slovenski govor. Na veliki petek se bo obred začel ob 8h, večerna pobožnost ob 19 uri. Na veliko soboto bo obred ob 7 uri. Maša pride nekako ob pol 10h.

Blagoslov velikonočnih jedi v cerkvi ob 15 uri, v vasi pa preje.

Na Veliko nedeljo slovenska maša ob 8 h, popoldanske molitve s petimi litanijami ob 17 uri.

SLOVENCi PO SVETU

FRANCIJA

Na Svečnico je v Freyningu (Mosela) zastislila svoje oči po dolgi boleznici ga Apolonija Colija, roj. Turk. Pokojnica se je rodila v Gornjem Logatcu in ustanovila svoj dom v Kranju. Prva svetovna vojna ji je ugrabila moža. Drugi vojni vihar jo je zatekel v št. Vidu pod Šmarno goro s posledico: begunstvo v Kellerbergu s soprogom in petimi sinovi. Po končani vojni je Francija postala njena druga domovina. Zavedna katoličanka je rada brala slovenske kat. publikacije. Njen prvi sin je č. g. Vladimir Zmet, sedaj župnik v Acevedu pri Pergamiru v prov. Buenos Aires v Argentini. Naj počiva v miru v francoski zemlji, vsem njenim sorodnikom naše iskreno sožalje.

ANGLIJA

Preobleka v konventu zdravniških sester (Medical Missionary Sisters) pri

METALURŠKE DELAVCE:

strugarje, ajustadorje, mehanične kovače in monterje išče

VALMARCO S. R. L.

Visoke dnevnice, trajno zagotovljeno delo in druge ugodnosti. Mesto dela je 9 kvader od postaje s štirimi linijami kolektivov na oglu tovarne.

Zglasiti se: Mitre y Copacabana (Parque Bello Horizonte) San Miguel, FCNGSM

Dr. Jože Ermenc

Billinghurst 97/I, Dpto D, Capital
Tel. 62-7213

Ordinira vsak torek, četrtek in soboto od 4. do 6. ure pop. za ženske bolezni in kirurgijo, druge dneve pa po predhodnem telefonskem sporazumu.

Dobrourejena in uvedena restavracija in pizerija pod ugodnimi pogoji na prodaj.

Informacije Miroslav Šimenc, Manuel Estevez 1031, Dock Sud, Buenos Aires.

SLOVENSKA BESEDA

ima

v soboto, 30. aprila

zvečer

družabno prireditev

V SANTOS LUGARES

SAŃ MARTIN

"Če bi se le spraval na noge! Od zavarovalnice bom vse dal za hlapca. Namemite za ta čas hlapca, da izlezem!"

"Bomo že kako! Kaj bi tiste ficke!"

"Pa bolj težko. Tako gospodarstvo zahteva dobrih rok. Če bi vedeli, kako mi je to nerodno. Presneta drva! In če bi ne bil Pram tako pameten, po meni bi bilo! Kako mi je dolgčas po konjih!"

Franca je razmišljala te besede ter se jim čudila. Da se Tine, bolan, razbit in ves obvezan, zanima za hišo in gospodarstvo! Kakor pravi zvesti hlapec. Skrben in mu je nerodno, da mora ležati.

"Kako je s svinjo?" je vprašal. "In prašičke ste že prodali?"

"Še ne," je dejala Franca ter rahljala posteljo.

"Letos jih ne bom jaz peljal na semenj!" je vzdihnil. In je hotel vedeti, ali ima zajklja mlade, ali je Pirha breja. In če Mavra še breca pri molži.

Franca je pripovedovala; pripovedovala, da je teliček ponoči odtrgal vrv ter sesul škaf v hlevu.

"Sam si pa ni nič napravil?" se je radovedno vzpel Tine na skrini.

"Nič!" je dejala.

"Sreča. To je nevarno, lahko bi se bil zadušil če bi se mu zapletla vrv."

(Nadaljevanje sledi)

Newcastlu je bila preoblečena za sestro zdravnica dr. Ehrlichova, sestra misijonarja Ehrlicha v Indiji in nečakinja pok. prof. dr. Ehrlicha. V noviciat sta pa prišli tja sestri Zučkovi, ki sta dokončali medicinske študije v Španiji. Tudi ti dve bosta po končanem noviciatu preoblečeni.

Za postni čas je prišel v Anglijo misijonar p. Sodja. Misijone je imel v Rochdale, Bradfordu, Coventryju, Bedfordu, Londonu in S. Walesu.

Na prosvetnem sestanku dne 6. II. t. l. slov. dekelta v Londonu uprizorila Mlakarjevo tridejanko "Nevesta iz Amerike". Za prvo nedeljo v marcu je pa igralska družina pripravila zabaven večer pod naslovom "Malo za smeh, malo za res."

SLOVENSKI TISK V ARGENTINI

Katoliški misijoni. Marec 1955. Vsebinska: O. Damjan, misijonar živih mrličev (Daniel-Rops); Komunizem v Indiji; Kristusova resnica vas bo osvobodila; Po misijonskem svetu; Apostolat na univerzah v Indiji; Bajka o Budovem življenju; Mož ob Belem Nilu (Branko Rozman); Iz pisem slovenskih misijonarjev; Eno samo je potrebno (N. Jeločnik); Ksaverij Neustrašeni (Paul Piron. S. J. — M. Trpotec).

Marsikdo še ne ve...

...da so v USA leta 1954 prodali 5.535.464 novih osebnih avtomobilov; od tega Chevrolet 1,41 milj., Ford 1,4, Buick 0,51, Oldsmobile 0,4, Plymouth 0,38, Pontiac 0,35, Mercury 0,26, Cadillac 0,11, Chrysler 0,10 itd.

DRUŠTVENIK OGLASNIK

Krajni Odbor Društva Slovencev v Ramos Mejia priredi v nedeljo 3. aprila t. l. takoj po slovenski maši v cerkveni dvorani trenutno važno predavanje o re-

ESLOVENIA LIBRE

Redacción y Administración:
Victor Martínez 50, Buenos Aires,
Argentina

CORREO ARGENTINO Central B	FRANQUEO PAGADO Concesión N° 5775
	TARIFA REDUCIDA Concesión N° 3824
Registro Nacional de la Propiedad Intelectual N° 451275	

valuaciji nepremičnin. K predavanju so vabljene vsi društveni člani, pa tudi vsi rojaki, ki so lastniki zemljišč ali pa hišni posestniki, ker jih to predavanje mora zanimati. — Odbor.

OBVESTILA

SFZ vabi vse fante na svoj prvi redni sestanek, ki bo v nedeljo 3. IV. ob pol petih pop. na Pristavi v Moronu. Na sporedu je delovni načrt za let. poslovno leto in debata o naših notranjih organizacijskih problemih. Iskreno vabljeno. Odbor.

POIZVEDBA

Kdorkoli ima kake podatke o mojem očetu Karlu Mizeritu, doma iz Kojškega pri Gorici, ki je živel v Buenos Airesu od leta 1925 dalje in je bil njegov začetni naslov Banco Germanico, Av. L. Alem 150 v Buenos Airesu, ga prav lepo prosim, da jih sporoči njegovi hčerki Minki, ki živi sedaj s svojim možem v Kanadi. Vse podatke poslati na naslov: Maria Krusić, 35. Darcy Str. Toronto-Ont., Canada.

Stavbno podjetje

v centru išče moško ali žensko pisarniško moč za splošna pisarniška dela. Plača in drugo po dogovoru. Prijave od 16-19. ure.

Sarmiento 412 Of. 138

†

Dne 20. marca 1955 je ob 10.50 dop. v starosti 49 let umrl v bolnici Alvear v Buenos Airesu moj mož, sin, brat in stric

gospod JOŽE OMAHEN

Pokopali smo ga na centralnem pokopališču Chacarita dne 21. marca 1955 ob štirih popoldne.

Maša zadušnica bo v soboto, 2. aprila 1955.

Zalujoci
Ivanka, roj. Zadel, žena,
Franc Omahen, oče,
bratje, sestre in nečaki.

Buenos Aires, Korenitka, Trebnje, Dobreplje, Pluska.

†

Udana v božjo voljo je 2. februarja dala slovo zemljskemu življenju naša ljubljena mama

APOLONIJA COLIJA,
VDOVA ZMET, ROJ. TURK.

Pokojna je okusila taborišče v Kellerbergu in nato v krogu otrok ustanovila novo domačijo v Franciji blizu Merlebacha. Sedaj počiva na pokopališču Hochwald pri Freyningu.

Zanjo žalujejo

soprog; sinovi in hčere: Vladimir Zmet (župnik v Acevedu), Marija, por. Kavčič, Jelica, por. Čop in Colija Tone, Milan, Marjan, Ljubó in Uroš.

Freyning, Ljubljana, Acevedo.

TUDI VI izkoristite edinstveno priliko za pomoč svojcem v domovini in jim pošljite enega naslednjih paketov iz obširnega cenika živil, radioaparatur, šivalnih strojev, kolev, itd. itd.:

1.5 kg kave Santos, 3 kg sladkorja	\$ 142.—
2.— kg kave, 1.5 kg riža, 1 kg sladkorja	„ 162.—
Po 1 kg kave, riža in sladkorja, po 1 kg kakaa hol., po 1/4 kg čaja Ceylon in popra Singapur	„ 170.—
3 kg kave, 1.5 kg sladkorja	„ 199.—
3 kg kave, 2 kg riža, 4 kg sladkorja	„ 254.—
Po 3 kg kave, riža in sladkorja	„ 259.—
Vreča 22.7 kg bele kanadske molke	„ 174.—
1 par ženski Nylon nogavic od \$ 21.— dalje (kot dodatek paketu), carine prosto, najvestnejše pakirano in zavarovano, iz velikega skladišta slovenske tvrdke	

UNIVERSAL IMPEX, TRST

Informacije ob vsakem času v Capitalu na Av. 17 DE OCTUBRE 2372 (5 kvader od post. Dorrego podz. žel. Lacroze in žel. post. Chacarita, trolleybus 304, tramvaj 30), telefon 55-0900 (g. R. BAT).

Naročila in plačila istotam, ali po pošti na Casilla de Correo 4359, Buenos Aires (g. D. CIMPERŠEK). Postrežba priznana najhitrejša, blago le najboljše kakovosti! Kave kval. "Rio" radi manjvrednosti sploh ne pošiljamo!

I Z R E Ž I I N S H R A N I !

"CASA BOYU" — urarna in zlatarna
OLAZABAL 2336
pol kvadre od Cabilda 2300
Tel. 76 - 9160

ZLATNINA, SREBRNINA, URE

Zapestnice, uvožene, zajemčeno nerjaveče, kot reklama prodaja po m\$n. 10.—
VSA POPRAVILA TOČNO IN ZANESLJIVO

Naše stranke, ki so med tednom zaposlene, lahko pridejo tudi v soboto popoldne. Prijavijo se lahko telefonsko.